

Rachunek VAT

Od 1.07.2018 r. w prawie polskim obowiązują przepisy normujące nowy rodzaj rachunku bankowego – rachunek VAT. Celem niniejszego artykułu jest analiza tych przepisów w kontekście funkcjonowania prawnopodatkowego mechanizmu podzielonej płatności.

TOMASZ CZECH

W ostatnich latach regulacja prawna rachunku bankowego podlega dynamicznemu rozwojowi. Z jednej strony wynika to transpozycji dyrektyw Unii Europejskiej poświęconych usługom płatniczym¹ i rachunkowi płatniczemu². Z drugiej strony nasz ustawodawca wprowadza szczególne przepisy normujące wyspecjalizowane odmiany rachunku bankowego (np. rachunek powierniczy, rachunek rodzinny). Do drugiej grupy należą przepisy rozdziału 3a p.b.³ poświęcone rachunkowi VAT⁴. Przepisy te wprowadzają bardzo szczegółowe – niekiedy wręcz techniczne – reguły dotyczące prowadzenia rachunku VAT i księgowania operacji na tym rachunku. Wchodzą one w życie 1.07.2018 r. na podstawie nowelizacji z 15.12.2017 r.⁵.

Mechanizm podzielonej płatności

Przepisy rozdziału 3a p.b. obowiązują w związku z wprowadzeniem w art. 108a i n. u.p.t.u.⁶ mechanizmu podzielonej płatności (ang. *split payment*)⁷. **Celem tego mechanizmu jest ochrona interesów fiskalnych państwa przez zapewnienie większej stabilności wpływów z tytułu podatku od towarów i usług oraz zapobieganie unikaniu płacenia tego podatku**⁸. W ramach

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z 25.11.2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.Urz. UE L nr 337, s. 35).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE z 23.07.2014 r. w sprawie porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego (Dz.Urz. UE L nr 257, s. 214).

³ Ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1876, ze zm.), dalej: „p.b.”.

⁴ Przepisy te stosuje się odpowiednio do rachunków prowadzonych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Zob. art. 3b ustawy z 5.11.2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 2065, ze zm.). Zakres analizy w niniejszym artykule ograniczono do rachunków bankowych.

⁵ Ustawa z 15.12.2017 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 62), dalej: „nowelizacja z 15.12.2017 r.”.

⁶ Ustawa z 11.03.2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1221, ze zm.), dalej: „u.p.t.u.”.

⁷ Podobne mechanizmy prawnopodatkowe wprowadzono m.in. we Włoszech i Czechach.

⁸ *Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw*, druk sejmowy nr 1864 z 27.09.2017 r., www.sejm.gov.pl, s. 1 i n.